

Az európai képesítési keretrendszer:

középpontban a tanulmányi, a munkahelyi és
a határokon átívelő mobilitás támogatása

10. évforduló

Szociális
Európa

Kézirat lezárva: 2018. február,

1. kiadás

A dokumentumban szereplő információk további felhasználásáért sem az Európai Bizottság, sem a Bizottság nevében eljáró személyek nem felelősek.

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2019.

© Európai Unió, 2019.

A képek forrása: © Shutterstock.com

A további felhasználás a forrás feltüntetése esetén megengedett.

Az Európai Bizottság dokumentumainak további felhasználását a 2011/833/EU határozat szabályozza (HL L 330., 2011.12.14., 39. o.).

Az európai uniós szerzői jogi védelem alatt nem álló fényképek és más anyagok felhasználása vagy sokszorosítása tekintetében közvetlenül a szerzői jog tulajdonosához kell engedélyért fordulni.

Print ISBN 978-92-76-02741-6 doi:10.2767/198375 KE-01-18-211-HU-C

PDF ISBN 978-92-76-02740-9 doi:10.2767/283972 KE-01-18-211-HU-N

Az európai képesítési keretrendszer:

középpontban a tanulmányi, a munkahelyi és
a határokon átívelő mobilitás támogatása

Tartalomjegyzék

Előszó	4
Bevezetés	5
Az EKKR: mi az és hogyan működik?	6
Az EKKR szintleírásai	17
Mire használható az EKKR és kik számára biztosít előnyöket?	20
Milyen hatása volt eddig az EKKR-nek?	25
Jövőbeni kilátások	28
Betűszavak	30

Előszó

«Modern világunkban lehetőséget kell biztosítanunk az emberek számára, hogy fejleszthessék és kamatoztathassák készségeiket azokban az élethelyzetekben, amikor munkát és munkatípust váltanak, vagy továbbképzésen vesznek részt. Az európai képesítési keretrendszer jelenti a sarokkövét annak az együttműködésnek, amelynek keretében igyekszünk érthetőbbé és elismerhetőbbé tenni az emberek készségeit és képesítéseit, amikor munka vagy tanulás céljából költöznek saját országukon belül vagy akár külföldre. Az EKKR-nek köszönhetően a munkáltatók egyszerűbben összehasonlíthatják a külföldön kiállított képesítéseket a nemzeti keretek között megszerzettekkel, valamint jobban fel tudják mérni a jelöltek képzettségét. Az EKKR segítséget nyújt abban, hogy a polgárok jobban kiaknázhassák tehetségüket, egyszerűbb út vezessen számukra a továbbtanuláshoz, valamint a készségeiknek megfelelőbb munkát találjanak a munkaerőpiacon.»

Marianne Thyssen

a foglalkoztatásért, a szociális ügyekért, valamint a munkavállalói készségekért és mobilitásért felelős biztos

Bevezetés

Napjaink világában az embereknek magasabb szintű és szélesebb körű készségekre van szükségük a munkához, a kommunikációhoz, valamint az információkhoz, termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez, továbbá a társadalmi és polgári szerepvállaláshoz.

A készségek és képesítések megfelelő felmérése és értékelése sarkalatos pontját képezi a kínálati oldalon jelentkező készségek és a munkaerőpiaci igények jobb összehangolásának. Egy közös európai keretrendszer támogatást nyújthat a készségek és képesítések felmérésében és értékelésében. Segítheti továbbá az egyéneket abban, hogy életük során készségeket sajátítsanak el és fejlesszék azokat, lehetőségük legyen az átjárásra a különböző oktatási formák és szintek között, az átmenetre az oktatásból a foglalkoztatásba, valamint a különböző országok közötti mozgásra.

A képesítések azt fejezik ki, hogy az emberek mit tudnak, mit értenek és mit képesek elvégezni. Különböző formákban, például (egyetemi) diploma vagy (szakképesítési) oklevél formájában ölthetnek testet. Az átláthatóság abban a tekintetben, hogy az emberek ténylegesen mit tanultak meg egy képzés megszerzése érdekében („tanulási eredmények”), kulcsfontosságú annak biztosításához, hogy az egyének, a munkáltatók, valamint az oktatási vagy képzésszolgáltatók a megfelelő gazdasági, társadalmi és tudományos értéket rendeljék a képesítésekhez.

Az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerének (EKKR) célja az egyének által megszerzett képesítések átláthatóságának, összehasonlíthatóságának és hordozhatóságának javítása. Az EKKR 2008-as kidolgozásával a képesítések egy olyan közös viszonyítási keretrendszerét hozták létre, amelynek az alapját az emelkedő jártassági szinteket képviselő tanulási eredmények képezik. A keretrendszer megfeleltetési eszközként szolgál a különböző képesítési rendszerek és szintjeik között. Az EKKR célja, hogy előnyös feltételeket biztosítson a tanulók, munkavállalók, álláskereső, munkáltatók, szakszervezetek, oktatási vagy képzésszolgáltatók, képesítési szervek, kormányhatóságok és nemzetközi szervezetek számára.

Az EKKR-ről szóló ajánlást 2017-ben átdolgozták¹, hogy jobban tükrözze napjaink valóságát és megfeleljen a jövő kihívásainak. Az átdolgozás során megmaradtak az egy évtizeddel ezelőtt elfogadott főbb célok, amelyek az átláthatóság és a kölcsönös bizalom megteremtését tűzték zászlajukra az európai képesítések tekintetében. Az átdolgozás egyike volt az Új európai készségfejlesztési program 10 intézkedésének, amelyek a képzések minőségét és relevanciáját, a készségek láthatóságát és a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés fejlesztését hivatottak elérni². Ahogy azt a neve is tükrözi, az EKKR egyben egyike azoknak a keretrendszereknek, amelyek a szociális jogok európai pillére alapelveinek³ megvalósításához járulnak hozzá. A 20 alapelv közül a legelső kimondja, hogy „mindenkinek joga van a minőségi és befogadó oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz annak érdekében, hogy olyan készségeket tartson, illetve szerezzen meg, amelyek lehetővé teszik számára, hogy teljes mértékben részt vegyen a társadalomban és sikeresen alkalmazkodjon a munkaerőpiaci változásokhoz.”

1 2018-80078-0-1, határidő: 2018. december 6.

2 2018-80078-0-1, határidő: 2018. december 6.

3 2018-80078-0-1, határidő: 2018. december 6.

Az EKKR: mi az és hogyan működik?

Mit nevezünk képesítésnek?

Az EKCR a következő módon határozza meg a képesítés fogalmát: „A képesítések egy adott illetékes hatóság által elvégzett értékelési és érvényesítési folyamat formális eredményei, amelyek jellemzően dokumentumok, például bizonyítványok vagy oklevelek formájában jelennek meg”.

Miért fontosak a képesítések?

A képesítések számos különböző célt szolgálnak. Megmutatják a munkáltatók számára, hogy elvileg mit tud és mit képes elvégezni a képesítés birtokosa („tanulási eredmények”). Szükségesek lehetnek bizonyos szakmákhoz való hozzáféréshez. Segítik az oktatási és képzési hatóságokat abban, hogy meghatározzák az adott személy által megszerzett tanulási eredmények tartalmát és szintjét. Fontosak továbbá az egyén számára személyes eredményeinek bemutatásához. Következésképpen a képesítések fontos szerepet játszanak a foglalkoztathatóság növelésében, valamint a mobilitás és a továbbtanuláshoz való hozzáférés megkönnyítésében.

A képesítések általában bizonyítvány vagy diploma formájában ölthetnek testet, és a polgárok oktatási, képzési, tanulmányi és (néha) a munkahelyi keretek között szerzik meg őket. A minőségbiztosított keretrendszer részét képező képesítések tartalma és szintje megbízható információt nyújt az érdekelt felek számára. Egyfajta „valutát” képviselnek, amelyet az egyének foglalkoztatási vagy továbbtanulási célokra válthatnak be.

A képesítések átláthatóbbá és összehasonlíthatóbbá tétele az országok között

Az európai oktatási és képzési rendszerek sokszínűek és a nemzeti hagyományokat tükrözik. Az oktatási és képzési rendszerek közötti eltérések miatt nehezen mérhető fel, hogy egy adott ember – aki egy másik országban szerzett képesítéssel rendelkezik – mit tud, mit ért és mit képes elvégezni a tanulás vagy a munka terén. Az egyes országokban kiállított képesítések értékét tehát nem feltétlenül ismerik el külföldön, az elégtelen megértés pedig hátráltatja a másik tagállamban szerzett képesítések minőségébe és tartalmába vetett „bizalmat”. Ugyanez elmondható a formális rendszeren kívül, illetve a nemzetközi testületek és szervezetek által nyújtott képesítésekről is. Az, hogy nincs kellő bizalom e képesítések iránt, rontja a szakmai fejlődési és felvételi lehetőségekhez való hozzáférést, valamint a továbbtanulási kilátásokat, akadályozva ezzel a munkavállalók és a tanulók mobilitását az EU-ban, az országhatárokon belül és az országok között egyaránt.

Az EKCR egy közös viszonyítási keretrendszer, amely lehetővé teszi a különböző országokból származó képesítések egyszerű összehasonlítását. A keretrendszer az egyes képesítések tanulási eredmények mentén való meghatározását helyezi előtérbe, mivel ez a módszer átláthatóbbá és könnyebben érthetővé teszi azokat. Az EKCR ekképpen támogatja a tanulók és munkavállalók határokon átívelő mobilitását, és előmozdítja az egész életen át tartó tanulást és szakmai fejlődést egész Európában.

Mit nevezünk képesítési keretrendszernek?

A képesítési keretrendszer a képesítések osztályozásának eszköze az elért tanulási szint meghatározására szolgáló kritériumok szerint. Célja, hogy integrálja és összehangolja a nemzeti képesítési alrendszereket, továbbá a munkaerőpiac, az oktatási és képzési rendszer és a civil társadalom felé növelje a képesítések átláthatóságát, hozzáférhetőségét és minőségét.

A képesítési keretrendszerek támogatják az egész életen át tartó tanulást (azaz az élet során végzett minden olyan tanulási tevékenységet), amelynek célja az ismeretek, készségek és jártasságok fejlesztése személyes, állampolgári, társadalmi és/vagy foglalkoztatási szempontból. Ez a fogalom meghatározás lefedi a formális, nem formális és informális tanulás teljes skáláját.

EKKR: főszerepben a tanulási eredmények

Hagyományos szerepükben a képesítések arról nyújtottak tájékoztatást, hogy a tanulás mennyi ideig, mely intézményben és mely helyszínen zajlott. Kevesebbszer és kevésbé átlátható módon bocsátottak rendelkezésre információt arról, hogy milyen elvárások támaszthatók a képesítés birtokosával szemben az ismeretek, készségek és kompetenciák terén.

Az EKKR és valamennyi annak megfeleltetett nemzeti képesítési keretrendszer a tanulási eredményeken alapuló megközelítést követi. Ez azt jelenti, hogy mind a képesítés tartalma és szintje kifejezi, hogy a képesítés birtokosával szemben milyen elvárás támasztható a tekintetben, hogy mit tud, mit ért és mit képes elvégezni (tanulási eredmények).

A tanulási eredmények irányába való elmozdulás növeli az adott képesítés átláthatóságát, és fokozza annak összehasonlíthatóságát az egyes országhatárokon belül és a különböző országok között (például az ugyanazt a szintet képviselő, ám különböző típusú vagy az ugyanolyan típusú, ám különböző szintet képviselő képesítések tekintetében). Azáltal, hogy az EKKR a tanulási eredményeket állítja a képesítések középpontjába, segítheti a polgárokat abban, hogy eligazodjanak a képesítések egyre sokrétűbbé és összetettebbé váló viszonyrendszerében.

A tanulási eredményeken alapuló megközelítés még határozottabban támogatja a munkaerőpiaci igények és az oktatási és képzési szolgáltatások összehangolását, mindeközben pedig lehetővé teszi a különböző keretek között megszerzett tanulási eredmények érvényesítését. Mivel a tanulási eredmények arra összpontosítanak, hogy egy adott tanuló mit tud és mit ért, segédkezet nyújthatnak abban, hogy a képesítések a tanulási pályák és tapasztalatok egy szélesebb körét foglalják magukba.

Az EKKR magját a szintleírások közös viszonyítási rendszere alkotja

Az EKKR nyolc szintből áll, amelyek alapját a tanulási eredmények képezik. A hozzájuk tartozó szintleírások azt mutatják meg, hogyan növekednek a tanulók tudásával, készségeivel, autonómiájával és felelősségével kapcsolatos elvárások a tanulók 1-es szintről a 8. szintre való előrehaladása folyamán. E szintek – és leírásaik – együttesen egy megfeleltetési rendszert alkotnak, és lehetségessé teszik a különböző országok és intézmények által kiállított képesítések összehasonlítását.

A tanulási eredmények leírásai

Az EKKR tanulási eredményeinek leírásai (lásd a 17. oldalt) kétfajta dimenziót tükröznek: a szinteket és a tanulmányi területeket.

A „szintek” dimenziója azt mutatja meg, hogy hogyan növekszik a tanulási eredmények összetettsége a képesítési szintekkel együtt. Egy 2. szintű képesítéssel rendelkező személytől elvárt autonómia mértéke például jóval kisebb, mint amely egy 7. szintre besorolt képesítés birtokosától megkövetelhető.

A „tanulmányi területek” dimenziója különbséget tesz a „tudás”, a „készségek” és az „autonómia és felelősség” között, lehetővé téve ezzel a különböző típusú képesítések azonos szintre való besorolását. Az általános tanulási eredmények tekintetében azonos szintre besorolt képesítések például eltérhetnek abból a szempontból, hogy inkább felsőoktatási, szakképesítési vagy szakmai jellegűek.

Az EKKR-t úgy alakították ki, hogy lefedje valamennyi típusú és szintű képesítést, beleértve a felsőoktatást, a szakképzést és az általános képzést, valamint a magánszektor és a nemzetközi szervezetek által kiállított képesítéseket is.

Az EKKR határai

Uniós összefüggésben a készségekkel és képesítésekkel kapcsolatos szakpolitikák és intézkedések alapját (a szabályozott szakmák végzésére feljogosítók kivételével) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 165. (oktatás) és 166. cikke (szakképzés) képezi. Mindkét cikk egyértelműen kifejezi, hogy az uniós intézkedéseknek ösztönözniük kell a tagállamok közötti együttműködést, szükség esetén támogatva és kiegészítve azok tevékenységét, mindeközben azonban teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk nemzeti oktatási és képzési rendszereiket, valamint kulturális és nyelvi sokféleségüket.

Az EKKR nem...

- az uniós tagállamok képesítései és képesítési sztenderdjei összehangolására szolgáló keretrendszer (ám eredményezheti hasonló képesítések megalkotását két vagy több ország között);
- vezeti be a képesítések automatikus elismerését az uniós tagállamok között (ám az általa megvalósított fokozott átláthatóság révén könnyebbé teheti a képesítések elismerését);
- olyan keretrendszer, amelynek középpontjában az egyéni kompetenciák tanulási eredményeken alapuló leírások révén történő osztályozása áll (ám az EKKR ösztönözheti és lehetővé teheti például a munkahelyi keretek között és élettapasztalatok révén megszerzett készségek értékelését és érvényesítését).

Hogyan valósul meg a gyakorlatban az EKKR-nek való megfeleltetés?

Az EKKR-ről szóló ajánlás felhívja a tagállamokat, hogy feleltessék meg nemzeti képesítési keretrendszereiket vagy rendszereiket az EKKR-nek annak érdekében, hogy világos és átlátható kapcsolatot alakítsanak ki nemzeti képesítési szintjeik és az EKKR nyolc szintje között.

Mivel az EKKR elsősorban megfeleltetési eszköz, a képesítések nem szerepelnek közvetlenül az EKKR-ben. Azokat a nemzeti képesítési keretrendszerek tartalmazzák, ahol szintjüket és külföldi értéküket a nyolc EKKR-szinthez viszonyítva lehet megállapítani. A megfeleltetési folyamat fokozottabb láthatóságnak örvend a polgárok körében, ugyanis egyre elterjedtebb az a gyakorlat, hogy az EKKR-szinteket feltüntessék a nemzeti okleveleken és diplomákban, és belefoglalják azokat a nemzeti képesítési keretrendszerekbe.

Minden, a saját nemzeti képesítési szintjeit az EKKR-nek megfeleltetni kívánó országnak részletes megfeleltetési jelentést kell benyújtania, amelynek teljesítenie kell az átdolgozott EKKR-ajánlás III. mellékletében elfogadott 10 megfeleltetési kritériumot.

A megfeleltetési kritériumok azt a célt szolgálják, hogy a nemzeti képesítési keretrendszerek következetes és átlátható módon feleljenek meg az EKKR-nek. A kritériumok segítenek továbbá a megfeleltetési jelentések szerkezeti felépítésében, amelyeknek tartalmazniuk kell a nemzeti minőségbiztosítási szervek és nemzetközi szakértők meglátásait és írásbeli nyilatkozatait.

Az EKKR megfeleltetési kritériumai

1. Az illetékes hatóságok egyértelműen meghatározzák és közzéteszik a megfeleltetési folyamatban érintett összes nemzeti szervezet feladatkörét és/vagy jogi illetékességét.
2. Egyértelmű és bizonyítható kapcsolat van a nemzeti képesítési keretrendszerekben vagy rendszerekben szereplő képesítési szintek és az EKKR szintleírásai között.
3. A nemzeti képesítési keretrendszerek vagy rendszerek és az azokban szereplő képesítések a tanulási eredmények elvén és célkitűzésein alapulnak, és kapcsolódnak a nem formális és informális tanulás eredményeinek érvényesítésére vonatkozó intézkedésekhez, valamint – adott esetben – a kreditrendszerekhez.
4. A képesítéseknek a nemzeti képesítési keretrendszerbe történő felvételére vagy a képesítéseknek a nemzeti képesítési rendszerben elfoglalt helyének leírására szolgáló eljárások átláthatóak.
5. Az oktatás és képzés nemzeti minőségbiztosítási rendszere(i) a nemzeti képesítési keretrendszerekre vagy rendszerekre vonatkozik (vonatkoznak), és összhangban áll(nak) az EKKR-ről szóló ajánlás IV. mellékletében meghatározott minőségbiztosítási elvekkel.
6. A megfeleltetési folyamat magában foglalja a megfelelő minőségbiztosítási szervezetek kinyilvánított egyetértését a tekintetben, hogy a megfeleltetési jelentés összhangban áll a vonatkozó nemzeti minőségbiztosítási intézkedésekkel, rendelkezésekkel és gyakorlattal.
7. A megfeleltetési folyamat nemzetközi szakértők részvételével zajlik, és a megfeleltetési jelentések tartalmazzák legalább kettő, két különböző országból származó nemzetközi szakértőnek a megfeleltetési folyamatra vonatkozó írásbeli nyilatkozatát.
8. Az illetékes hatóság vagy hatóságok tanúsítják a nemzeti képesítési keretrendszerek vagy rendszerek EKKR-nek való megfeleltetését. A megfeleltetést és az azt alátámasztó bizonyítékokat leíró átfogó jelentést, amely minden egyes kritériummal külön foglalkozik, az illetékes hatóságok, köztük az EKKR-rel foglalkozó nemzeti koordinációs pontok közzéteszik. Ugyanez a jelentés felhasználható az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszere felé történő öntanúsításra, ez utóbbinak az öntanúsításra vonatkozó kritériumaival összhangban.
9. A tagállamok és az egyéb részt vevő országok a megfeleltetési jelentés elkészítését vagy a jelentés frissítését követő 6 hónapon belül közzéteszik a megfeleltetési jelentést, és összehasonlítás céljából tájékoztatást nyújtanak a megfelelő európai portálon.
10. A megfeleltetési folyamat befejeződését követően a nemzeti képesítési keretrendszerek vagy rendszerek részét képező képesítésekre vonatkozó, az illetékes hatóságok által kiadott minden új dokumentumnak (pl. bizonyítvány, oklevél, bizonyítványkiegészítő, oklevélmelléklet) és/vagy képesítési jegyzéknek – a nemzeti képesítési keretrendszerek vagy rendszerek útján – egyértelmű hivatkozást kell tartalmaznia az EKKR megfelelő szintjére.

Az EKKR tanácsadó csoportja által betöltött szerep

Az EKKR tanácsadó csoportját 2008-ban hozták létre azzal a céllal, hogy biztosítsa a megfeleltetési folyamat általános következetességét, valamint előmozdítsa a folyamat átláthatóságát és az abba fektetett bizalmat. A 2017-es ajánlás keretében megerősítették a tanácsadó csoport által betöltött szerep fontosságát.

A csoport elnöke az Európai Bizottság, tagjait pedig a nemzeti képviselők (tagállamonként kettő, és egy-egy fő a másik 11 részt vevő ország részéről), a munkaerőpiaci szereplők, az oktatási és képzési rendszer, valamint a civil társadalom képviselői, illetve az Európa Tanács alkotják. A csoport működését támogatja továbbá szaktudásával az Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop) és az Európai Képzési Alapítvány (ETF).

A csoport részletesen megvitatja az összes megfeleltetési jelentést, valamint visszajelzést ad a prezentáló országoknak. A jelentések bemutatása és megbeszélése az EKKR végrehajtásában részt vevő országok nemzeti képesítési keretrendszereinek és rendszereinek jobb átlátását szolgálja. A folyamat célja, hogy az érintettek reális képet kapjanak a nemzeti képesítési keretrendszerekről és az EKKR-hez fűződő kapcsolatukról, valamint a nemzeti képesítési keretrendszerekben foglalt képesítésekről és a minőségbiztosítási mechanizmusokról. Az EKKR tanácsának tagjai e szakmai vizsgálat során a „kritikus barátok” szerepét töltik be, és segítik külföldi munkatársaikat abban, hogy átlátható módon mutassák be rendszereiket és képesítéseiket.

Egy adott ország akkor feleltette meg saját rendszerét sikeresen az EKKR-nek, ha az EKKR tanácsadó csoportja úgy ítéli meg, hogy megfeleltetési jelentése kellően átlátható, továbbá teljesíti az EKKR mind a 10 megfeleltetési kritériumát. Amennyiben a tanácsadó csoport nem találja kielégítőnek a jelentést és a benne foglalt magyarázatokat, az országot további pontosítások vagy egy átdolgozott jelentés benyújtására kéri fel, amelyet az EKKR tanácsadó csoportjának egy következő ülése alkalmával mutathat be.

Mivel az EKKR tanácsadó csoportja alkotja az EKKR végrehajtásának központi vitafórumát a Bizottság, a tagállamok és az érdekelt felek között, fontos szerepet játszik az EKKR-ben részt vevő országok közötti bizalom kialakításában. Emellett a bizalom további kiépítését szolgálják az olyan konkrét témáknak szentelt tevékenységek, amelyek a társaktól való tanulást teszik lehetővé.

Az EKKR-ről szóló ajánlás 2017. májusi átdolgozása

Az EKKR létrehozásával kezdetét vette az európai képesítések könnyebb összehasonlítását szolgáló folyamat. 2017-ben az EKKR-ről szóló ajánlást – a tagállamok határozott támogatásával – átdolgozták, amelynek keretében olyan elemekkel egészítették ki, amelyek lehetővé teszik, hogy a keretrendszer megfeleljen a jelen és a jövő kihívásainak. Ezek az elemek a következőket foglalták magukba:

- a tagállamok felhívása arra, hogy nemzeti képesítési keretrendszereik EKKR-nek való megfelelését tartsák naprakészen;
- a képesítésekre összpontosító, átdolgozott minőségbiztosítási elvek;
- a tagállamok között zajló információcsere és konzultáció a nemzeti képesítési keretrendszereikben foglalt nemzetközi képesítésekhez rendelt szintek következetességének biztosítására;
- lehetőségteremtés olyan kritériumok és eljárások kidolgozására és alkalmazására, amelyek révén a harmadik országbeli képesítési keretrendszerek összevethetővé válnak az EKKR-rel;
- ajánlások az EKKR-rel kapcsolatos kommunikáció tökéletesítésére.

A már létező gyakorlatokat (például az EKKR megfeleltetési kritériumait) ezenkívül átláthatóbbá tették azáltal, hogy belefoglalták őket az ajánlásba.

Az EKKR-nek való megfelelés naprakészen tartása

Az EKKR megfeleltetési jelentései egyfajta „pillanatfelvételt” mutatnak az aktuális helyzetről, és a nemzeti képesítési keretrendszerek és rendszerek fejlődésével végül óhatatlanul idejémműlttá válnak. Az átdolgozott EKKR-ajánlás ezért hívja fel a tagállamokat, hogy – amennyiben indokolt – vizsgálják felül és tegyék naprakésszé megfeleltetési jelentéseiket. A megfeleltetési jelentésben foglalt információknak pontosnak és átláthatónak kell lenniük, mivel közvetlen hatással vannak arra, hogy az adott nemzeti képesítési keretrendszert mennyire tekintik megbízhatónak. Ekképpen a nemzeti képesítési szintek EKKR-szinteknek való megfeleltetése releváns marad, és összhangban áll majd a nemzeti képesítési rendszerekkel. Ezen feltételek biztosítása azt is meghatározza, hogy az EKKR milyen mértékben képes lehetővé tenni a képesítések összehasonlíthatóságát és hordozhatóságát.

A nemzeti képesítési keretrendszerek EKKR-nek való megfeleltetése, valamint az ezáltal megvalósított összehasonlíthatóság hatással van továbbá a nemzeti képesítések felülvizsgálatára és megújítására is. A társaktól való tanulás uniós szintű gyakorlata rávilágíthat az oktatási, képzési és képesítési rendszer olyan változásaira, amelyek előnyösek lehetnek a tanulók számára.

A megfeleltetési jelentések közzététele

Azon országoknak, amelyek megfeleltették saját rendszereiket az EKKR-nek, hat hónapon belül nyilvánosan elérhetővé kell tenniük a folyamat eredményeit mind nemzeti, mind európai szinten. Ez európai szinten jelenleg a „Tanulási lehetőségek és képesítések” (Learning Opportunities and Qualifications) portálon keresztül zajlik.

Az országok emellett úgy is megoszthatják a szükséges információkat, ha nemzeti képesítési adatbázisaikat és jegyzékeiket összekötik a „Tanulási lehetőségek és képesítések” portállal vagy közzéteszik őket a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozásával (ESCO) foglalkozó portálon. A képesítésekről szolgáltatott információk között fel kell tüntetni az EKKR-ben (és nemzeti képesítési keretrendszerben) elfoglalt szintet, illetve tájékoztatást kell nyújtani a tanulási eredményekről. A közzétett információk könnyen hozzáférhetővé teszik a képesítéseket az egyének, munkáltatók, oktatási vagy képzésszolgáltatók, képesítési szervek és egyéb érintettek számára.

Az EKKR-szintek feltüntetése az okleveleken, oklevélmelléletekben és a képesítési jegyzékekben

Miután az országok megfeleltették rendszereiket az EKKR-nek, egyértelmű hivatkozást kell feltüntetniük minden, az illetékes hatóságok által kiállított dokumentumban (például okleveleken, diplomákban és oklevélmelléletekben) és/vagy a képesítési jegyzékekben a hozzájuk tartozó EKKR-szintről. Az EKKR (és a nemzeti képesítési keretrendszerek) okleveleken és diplomákban való feltüntetése láthatóvá teszi a keretrendszert az egyének és a munkáltatók számára.

Az EKKR minőségbiztosítási elvei

Az EKKR valamely szintjének megfeleltethető képesítések minőségébe és szintjébe vetett bizalom rendkívül fontos az ágazati és földrajzi határokon átívelő mobilitás támogatásához, így elengedhetetlen a minőségbiztosítás garantálása. A 2017-es ajánlás megerősítette az EKKR minőségbiztosítási elveit, amelyek a következőképp szólnak:

- A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az EKKR valamely szintjének megfeleltethető képesítések összhangban állnak a IV. mellékletben foglalt közös minőségbiztosítási elvekkel, a nemzeti képesítésekre vonatkozó nemzeti minőségbiztosítási elvek sérelme nélkül.
- Az EKKR 5. és 6. megfeleltetési kritériuma a minőségbiztosításra vonatkozik. Az 5. kritérium megkívánja, hogy az oktatás és képzés nemzeti minőségbiztosítási rendszere(i) a nemzeti képesítési keretrendszerekre vagy rendszerekre vonatkozik (vonatkoznak), és összhangban áll(nak) az ajánlás IV. mellékletében meghatározott minőségbiztosítási elvekkel. A 6. kritérium kimondja, hogy a megfeleltetési folyamatnak magában kell foglalnia a megfelelő minőségbiztosítási szervezetek kinyilvánított egyetértését a tekintetben, hogy a megfeleltetési jelentés összhangban áll a vonatkozó nemzeti minőségbiztosítási intézkedésekkel, rendelkezésekkel és gyakorlattal.

- Az EKKR-ről szóló ajánlás IV. melléklete az európai képesítési keretrendszernek megfeleltethető nemzeti képesítési keretrendszerek vagy rendszerek részét képező képesítésekre vonatkozó 10 minőségbiztosítási elvet tartalmaz. Ezek kimondják, hogy az EKKR valamely szintjének megfeleltethető összes képesítés esetében az azok minőségébe és szintjébe vetett bizalom növelése érdekében minőségbiztosítást kell végezni. Az elvek teljes mértékben összhangban állnak a már létező két európai minőségbiztosítási keretrendszerrel: a felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjeivel és irányelveivel, valamint a Szakképzés Európai Minőségbiztosítási Referenciakeretével.

Az EKKR valamely szintjének megfeleltethető képesítésekhez kapcsolódó minőségbiztosítási elvek

A nemzeti sajátosságokkal összhangban és az ágazati különbségeket figyelembe véve, az EKKR valamely szintjének megfeleltethető képesítések minőségbiztosítása

- során meg kell vizsgálni a képesítések megtervezését, valamint a tanulási eredményeken alapuló megközelítés alkalmazását;
 - során biztosítani kell az elfogadott és átlátható, tanulási eredményeken alapuló szabványok szerinti érvényes és megbízható értékelést, továbbá meg kell vizsgálni a tanúsítási folyamatot;
 - visszacsatolási mechanizmusokat és eljárásokat kell, hogy tartalmazzon a folyamatos fejlődés érdekében;
 - során be kell vonni az összes érdekelt felet a folyamat valamennyi szakaszában;
 - következetes, önértékelést és külső értékelést is tartalmazó értékelési módszerekből kell, hogy álljon;
 - szerves részét kell, hogy képezze az EKKR valamely szintjének megfeleltethető képesítéseket kiadó testületek belső irányításának, ideértve az alvállalkozásba adott tevékenységeket is;
 - egyértelmű és mérhető célkitűzéseken, szabványokon és iránymutatásokon kell, hogy alapuljon;
 - során megfelelő források révén támogatást kell nyújtani;
 - magában kell, hogy foglalja a minőségbiztosítást végző, már létező külső ellenőrző szervezetek vagy ügynökségek rendszeres felülvizsgálatát;
 - magában kell, hogy foglalja az értékelési eredményekhez való elektronikus hozzáférést.
-

Az EKKR és a kreditrendszerek

Az a cél, hogy az EKKR és a nemzeti képesítési keretrendszerek a tanulási eredményeken alapuló megközelítés alkalmazásával hatékonyabban támogassák az egyének mobilitását i. a különböző oktatási és képzési szintek között ii. az oktatási és képzési ágazatokon belül, illetve azok között iii. az oktatás és képzés, valamint a munkaerőpiac között és iv. a határokon belül és azokon átnyúlóan.

Az uniós tagállamok az átdolgozott ajánlás keretében megegyeztek, hogy amennyiben a nemzeti képesítési keretrendszerek tartalmazzanak kreditrendszereket vagy összekapcsolódnak azokkal, ezeknek összehangoltan kell működniük az átmenetek elősegítése és az előrehaladás megkönnyítése érdekében. Ennek érdekében hét elvet dolgoztak ki, amelyek összhangban állnak a kreditrendszerek átláthatóságát biztosító, már létező eszközökkel, például a felsőoktatásban használatos európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszerrel, valamint a szakképzés terén alkalmazott európai szakképzési kreditrendszerrel (ECVET).

Az EKKR és az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszere

Az EKKR összhangban áll az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszerével és annak ciklusleírásaival. A keretrendszert 2005-ben a kormányközi bolognai folyamat keretében elfogadták a részt vevő országok oktatási miniszterei. Koszovó⁴ kivételével valamennyi EKKR-t használó ország részt vesz a bolognai folyamatban. A rövid (az első ciklus részét képező vagy ahhoz kötődő) ciklus, továbbá az első, a második és a harmadik ciklus az EKKR 5–8. szintjének felel meg.

A rendszereiket EKKR-nek megfelelő országok többsége elkészített egy különálló jelentést, amely magában foglalja az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszere felé történő öntanúsítást is.

4 Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

Az EKKR szintleírásai

Tudás

Az EKKR a tudást elméleti és/vagy tárgyi (faktuális) szempontból írja le.

Készségek

Az EKKR a készségeket kognitív (logikai, intuitív és kreatív gondolkodás használata) és gyakorlati (kézügyesség és módszerek, anyagok, eszközök és műszerek használata) szempontból írja le.

1. szint	alapvető általános tudás	egyszerű feladatok elvégzéséhez szükséges alapvető készségek
2. szint	alapvető tárgyi tudás valamely munka- vagy tanulmányi területen	releváns információk – egyszerű szabályok és eszközök használatával történő feladatvégzés és rutin problémamegoldás érdekében történő – alkalmazásához szükséges alapvető kognitív és gyakorlati készségek
3. szint	tények, elvek, folyamatok és általános fogalmak ismerete valamely munka- vagy tanulmányi területen	egy sor kognitív és gyakorlati készség alapvető módszerek, eszközök, anyagok és információk kiválasztásával és alkalmazásával járó feladatok elvégzéséhez és problémák megoldásához
4. szint	tárgyi és elméleti tudás széles összefüggésekben, valamely munka- vagy tanulmányi területen belül	egy sor kognitív és gyakorlati készség egy munka- vagy tanulmányi terület specifikus problémáinak megoldásához
5. szint	átfogó, szakosodott tárgyi és elméleti tudás valamely munka- vagy tanulmányi területen, illetve e tudás határainak ismerete	egy sor olyan átfogó kognitív és gyakorlati készség, amely elvont problémák kreatív megoldásainak kidolgozásához szükséges
6. szint	valamely munka- vagy tanulmányi terület magas szintű ismerete, elméletek és elvek kritikai megértésével	szakmai magabiztosságot és az innovációt bizonyító fejlett készségek, amelyek a specializálódott munka- vagy tanulmányi területen összetett és előre nem látható problémák megoldásához szükségesek
7. szint	kiemelten szakosodott tudás, részben valamely munka- vagy tanulmányi terület legfrissebb fejleményeinek ismeretével, amely eredeti megközelítések és/vagy kutatások alapjául szolgálhat kritikus tudatosság a tudáshoz kapcsolódó kérdésekben valamely területen, valamint különböző területek kapcsolódásainál	a kutatásban és/vagy az innovációban új tudás és eljárások kifejlesztéséhez, valamint a különböző területekhez tartozó tudás integrálásához szükséges, szakosodott problémamegoldó készségek
8. szint	a tudás jelenlegi határait feszegető ismeretek valamely munka- vagy tanulmányi területen és a területek kapcsolódásainál	a kutatás és/vagy az innováció kritikus problémáinak megoldásához, valamint a létező tudás vagy szakmai gyakorlat kiterjesztéséhez és újradefiniálásához szükséges legfejlettebb és legspecializáltabb készségek és technikák, többek között a szintetizálás és az értékelés képessége

Felelősség és autonómia

Az európai képesítési keretrendszerrel összefüggésben a felelősség és autonómia a tanuló azon képességére utal, hogy autonóm módon és felelősségteljesen alkalmazza a tudást és a készségeket

közvetlen felügyelet mellett, szervezett körülmények között végzett tanulás vagy munka	1. szint
felügyelet mellett, korlátozott mértékű autonómiával végzett tanulás vagy munka	2. szint
felelősség vállalása feladatok elvégzéséért a munka vagy tanulás során a saját viselkedés körülményekhez való igazítása problémamegoldáskor	3. szint
önálló tevékenység-szervezés az általában előre látható, ám adott esetben változó munka- vagy tanulmányi környezet iránymutatása szerint mások rutinmunkájának felügyelete korlátozott felelősségvállalással a munka- vagy tanulmányi tevékenységek értékeléséért és javításáért	4. szint
vezetés és felügyelet gyakorlása olyan munka- vagy tanulmányi tevékenységek kontextusában, ahol előre nem látható változások lépnek fel önmaga és mások teljesítményének felülvizsgálata és fejlesztése	5. szint
összetett technikai vagy szakmai tevékenységek vagy projektek vezetése, felelősség vállalása a döntéshozatalért előre nem látható munka- vagy tanulmányi helyzetekben felelősség vállalása egyének vagy csoportok szakmai fejlődésének irányításáért	6. szint
összetett, előre nem látható és új stratégiai megközelítéseket igénylő munka- vagy tanulási kontextusok vezetése és átalakítása felelősség vállalása a csoport szakmai tudásához vagy gyakorlatához való hozzájárulásért és/vagy stratégiai teljesítményének értékeléséért	7. szint
a munka- vagy tanulmányi kontextus – beleértve a kutatást – élvonalában új elképzelések vagy folyamatok kifejlesztésénél mutatott kiemelkedő tekintély, innovációs képesség, autonómia, tudományos és szakmai feddhetetlenség és folyamatos elkötelezettség	8. szint

**Mire használható az EKKR
és kik számára biztosít
előnyöket?**

Az EKKR létrehozása számos célt szolgál. Bár a keretrendszer legfőbb célkitűzése a polgárok tanulmányi és munkahelyi pályafutása építésében való segédkezés, az oktatás és képzés, valamint a foglalkoztatás területén tevékenykedő érdekelt feleket szintén támogatja eljárásmodjuk és gyakorlataik fejlesztésében. Az EKKR-nek a képesítések valamennyi típusát és szintjét magában foglaló, átfogó és inkluzív viszonyítási keretrendszereként számos felhasználója van az egyénektől kezdve a munkáltatókon, szakszervezeteken, oktatási vagy képzésszolgáltatókon, a képesítések elismerő szervein át egészen a kormányhatóságokig és nemzetközi szervezetekig.

A különböző célközönségek tekintetében tapasztalt vagy várt előnyöket a következő rész foglalja össze.

Az EKKR támogatja a szakmai elhelyezkedést a munkaerőpiacon

A képesítések hozzáférést biztosítanak az állásokhoz és lefektetik az egyéni pályafutások alapjait. Az állásszerzés és a munkahelyváltás megkívánja, hogy a munkáltatók és a munkaerőpiac egyéb érdekelt felei megértsék, méltányosan ítéljék meg és helyesen mérjék fel a képesítések értékét. Ennélfogva alapvető jelentőséggel bír, hogy egy adott képesítés megmutassa, mit tud, mit ért meg és mit képes elvégezni a birtokosa.

Ha a képesítések minősítése tanulási eredmények formájában történik – és ha feltüntetik bennük az európai és nemzeti képesítési szinteket –, a munkáltatók egyszerűbben tudják értelmezni a jelöltek képesítéseit.

Az EKKR ezenkívül lehetővé teszi a munkáltatók számára, hogy megfelelőbben felmérjék a külföldi országok és számukra ismeretlen intézmények által kiállított képesítéseket. Ennek köszönhetően jobb képet alkothatnak az egyes jelöltek szintjéről, összehasonlíthatják képesítéseiket a nemzeti képesítésekkel, felmérhetik e képesítések relevanciáját, valamint átláthatják, hogy a tanulási eredmények hogyan felelnek meg a vállalati vagy ágazati igényeknek.

A munkáltatók az EKKR-t segítségül hívva egész Európát egyetlen egységes képesítési területként kezelhetik. Ez csökkenti a munkavállalói mobilitás útjában álló akadályokat, támogatja a már megszerzett tudás, készségek és kompetenciák eredményesebb kihasználását, és jobban összehangolja a kínálati oldalon jelentkező készségeket és a munkaerőpiaci igényeket.

Az EKKR segít közös nevezőre hozni az oktatást és képzést, valamint a munkaerőpiacot

Azáltal, hogy az EKKR előmozdítja a tanulási eredmények irányába való eltolódást, lehetővé teszi a párbeszédet a munkaerőpiaci igények és az oktatási és képzési rendszerek nyújtotta lehetőségek között. A tanulási eredményeket közös nevezőként alkalmazó strukturált párbeszéd segíti a képesítések relevanciájának erősítését, valamint vonzerejük fokozását.

Az EKKR és a nemzeti képesítési keretrendszerek egyfajta irányítúként segítik a tanulókat a továbbtanulással és továbbképzéssel kapcsolatos döntéshozatalban

Az EKKR – amely 39 európai ország nemzeti képesítési keretrendszerével⁵ áll szoros összhangban – segíti az érintetteket az európai képesítések valamennyi típusának és szintjének átfogó feltérképezésében. Mivel a keretrendszerekhez egyre több esetben biztosítanak hozzáférést a nemzeti képesítéseket tartalmazó adatbázisok, a tanulók felhasználhatják azokat egy adott képesítés szintjének azonosítására, valamint annak meghatározására, hogy milyen kapcsolat áll fenn az adott képesítés és az egyéb megszerezhető képesítések között. Mivel az EKKR egyfajta irányítú szerepét tölti be a különféle nemzeti képesítési keretrendszerek között, a tanulók különböző csoportjai számára lehet releváns amellet, hogy könnyen hozzáférhető áttekintést nyújt a képesítésekről és a képesítési pályákról. A továbbtanulásban vagy továbbképzésben részt vevő egyének kiindulópontként használhatják a keretrendszereket az érdeklődésükbe vágó tanfolyamokról és programokról való tájékozódás során.

Az EKKR és a nemzeti képesítési keretrendszerek lehetővé teszik az egész életen át tartó tanulást

Az egész életen át tartó tanulás előmozdítása tekintetében elengedhetetlen, hogy a képesítések a tanulási tapasztalatok egy szélesebb palettáját (ilyen lehet például a munkahelyi és a szabadidős tevékenység keretében végzett tanulás) fedjék le. A tanulási eredményeken alapuló megközelítés lehetővé teszi a formális oktatás keretein kívül szerzett tanulási tapasztalatok figyelembevételét is.

A nem formális és informális tanulás eredményeinek érvényesítése Európában

Az európai országok többsége mostanra meghozott a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket. Ezek az intézkedések lehetővé teszik a tanulók számára, hogy korábbi tanulmányaikat azonosítsák, értékeljék és – az elfogadott követelmények és sztenderdek teljesülése esetén – teljes vagy részleges képesítést szerezzenek általuk. Ez azért fontos a polgárok szempontjából, mert így elkerülhetővé válik a befektetett erőfeszítések szükségtelen megisméltése, és sokszínűbb és gazdagabb tanulási tapasztalatokat vesznek figyelembe elhelyezkedésük során⁶.

A rugalmas tanulási pályák fontos előfeltételei az egész életen át tartó tanulás lehetővé tételének. E megközelítés megvalósítása magában foglalja a kreditátviteli és -gyűjtési intézkedéseket. Az EKKR és középpontjában álló, tanulási eredményeken alapuló megközelítés támogatja a kreditátvitelt és -gyűjtést, és a nem formális és informális tanúlással karöltve közvetlenül képes megteremteni az egész életen át tartó tanulás feltételeit.

5 2018-80078-0-1, határidő: 2018. december 6.

6 2018-80078-0-1, határidő: 2018. december 6.

Az EKKR valamely szintjének megfeleltethető képesítéseket megbízható „valutának” tekintik

Az országok oktatási és képzési rendszerei között fennálló eltérések miatt nehézséget okozhat a külföldi képesítések értékének és relevanciájának felmérése. Ennek következtében fennáll a veszély, hogy a képesítések megítélése és értékelése nem minden esetben méltányos. Ugyanez a probléma vetődhet fel a különböző oktatási és képzési ágazatok és intézmények által kiállított képesítések kombinációja esetén.

Az EKKR szintjeit egyre gyakrabban tüntetik fel Európa-szerte a nemzeti okleveleken és a diplomákban, ezzel pedig lehetőséget teremtenek annak megítélésére, hogy az adott képzés hogyan viszonyul a többi képzéshez egy tágabb, európai kontextuson belül. Az országoknak – a minőségbiztosított képesítések „őreinek” szerepét betöltő – EKKR-nek és nemzeti képzési keretrendszereknek keretében történő módszeres és hosszú távú együttműködése biztosítja, hogy e szintek egész Európában megbízhatóak legyenek. Következésképpen a polgárok könnyebben különbséget tehetnek a megbízható és a nem megbízható, vagy „hamis” képesítések között. Az EKKR e tekintetben egyfajta „fogyasztóvédelmi” feladatot is ellát.

Az EKKR egyszerűbbé teszi a képesítések elismerését

Az EKKR a tanulási eredmények használatának előmozdítása által teremt lehetőséget a képesítések birtokosai és megszerzői számára az adott képzés tartalmának, szintjének és profiljának közvetlen értékelésére.

Az EKKR együttműködik más, európai és nemzetközi eszközökkel a képesítések elismerésének támogatásában. Míg ezek az eszközök a szabályozott és/vagy felsőoktatási képesítésekre összpontosítanak, az EKKR valamennyi képzés tekintetében támogatja a tanulás elismerését.

A képesítések elismerését támogató európai és nemzetközi eszközök

- A 2005/36/EK irányelv az uniós szakmai képesítések elismeréséről szól, és lehetővé teszi, hogy az egyének szabadon mozogjanak az országhatárok között, külföldön gyakorolhassák szakmájukat, valamint ott szolgáltatásokat nyújtsanak⁷;
- A lisszaboni elismerési egyezmény⁸ az UNESCO és az Európa Tanács által kidolgozott nemzetközi egyezmény, amely lehetővé teszi a felsőoktatási képesítések európai régióban és azon kívüli elismerését;
- Az ENIC-NARIC hálózat⁹ nemzeti központok hálózata, amelyet azért hoztak létre, hogy közvetlen támogatást nyújtson az intézményeknek és polgároknak a felsőoktatási képesítések elismerésében.

7 2018-80078-0-1, határidő: 2018. december 6.

8 <https://rm.coe.int/168007f2c7>

9 <http://www.enic-naric.net/>

Az EKRR támogatja az átláthatóság szolgálatában álló egyéb uniós eszközöket

Az elmúlt évtized során az Európai Bizottság – a tagállamokkal szorosan együttműködve – számos olyan eszközt hozott létre, amely az európai oktatási és képzési rendszerek korszerűsítését szolgálja. Ezek az eszközök a készségek és képesítések fokozott átláthatósága és összehasonlíthatósága iránti igény teljesítésére összpontosítva támogatják a polgárok földrajzi határokon átívelő és egész életen át tartó tanulását. A tanulási eredményeken alapuló megközelítés egyfajta „ragasztó” szerepét tölti be ezen eszközök összekapcsolásában: tiszteletben tartja a nemzeti megoldásokat, ám lehetővé teszi számukra az együttműködést.

Ezen eszközök közül több is – például az Europass, a felsőoktatásban használt európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer és az európai szakképzési kreditrendszer (ECVET) – közvetlen formában segíti a polgárokat. Az Europass az egyének tanulmányai és pályafutása tekintetében nyújt segítséget, a kreditrendszerek pedig a rugalmas tanulási pályákat és az egész életen át tartó tanulást teszik lehetővé.

Az eszközök egy másik csoportja a nemzeti hatóságok és intézmények munkáját segíti, és közvetett módon kezeli az egyéni polgárok igényeit. Számos pályaválasztási, valamint a tanulási eredmények érvényesítését szolgáló kezdeményezés sorolható ide, amelyek esetében az európai kezdeményezések ösztönzően hatnak a nemzeti intézkedések és információmegosztási gyakorlatok kialakítására. Az olyan eszközök, mint a felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjei és irányelvei (ESG) és a Szakképzés Európai Minőségbiztosítási Referenciakerete az országok közötti bizalom és átláthatóság fokozását szolgálják. A Bizottság emellett a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása bevezetésével olyan terminológiát dolgozott ki, amely támogatja a tanulási eredmények előtérbe helyezését, valamint az oktatási és képzési rendszer és a munkaerőpiac érdekelt felei közötti párbeszéd élénkítését.

**Milyen hatása volt
eddig az EKKR-nek?**

Áttekintés

2008-as bevezetése óta 39 ország vett részt az EKKR-ben. A 28 uniós tagállamon kívül ez a szám magában foglal 11 nem uniós országot (Albániát, Bosznia-Hercegovinát, Észak-Macedóniát, Izlandot, Koszovót¹⁰, Liechtensteint, Montenegrót, Norvégiát, Svájcot, Szerbiát és Törökországot).

Ez idáig 35 ország (27 uniós tagállam és 8 nem uniós ország) feleltette meg nemzeti képesítési keretrendszerét az EKKR-nek. Ez azt jelenti, hogy egyértelmű kapcsolatot alakítottak ki a nemzeti és az európai szintek között. A megfeleltetési jelentések többségét közzétették a „Tanulási lehetőségek és képesítések Európában” portálon¹¹ is.

Az országoknak a teljes megvalósítás és a keretrendszer általános köztudatba emelése végett meg kell hozniuk az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az általuk kiállított képesítések egyértelmű hivatkozást tartalmazzanak a nekik megfelelő EKKR-szintre vonatkozóan. A képesítések fokozottabb átláthatósága és összehasonlíthatósága érdekében a képesítések európai szintjének szerepelnie kell a képesítésekről szóló dokumentumokban, képesítési adatbázisokban vagy jegyzékekben. Az EKKR-szintek láthatósága alapvető elemét képezi az EKKR sikeres megvalósításának.

Ez idáig a nemzeti rendszereit az EKKR-nek megfeleltető országok közül 23 tünteti fel az EKKR-szinteket az okleveleken, diplomákban vagy Europass bizonyítványkiegészítésekben, továbbá 17 ország tünteti fel az EKKR-szinteket a képesítési adatbázisokban vagy jegyzékekben. Több ország is dolgozik azon, hogy adatbázisait összekösse a „Tanulási lehetőségek és képesítések Európában” portállal. Emellett lehetőségük van arra is, hogy összekapcsolják képesítéseiket az ESCO portállal¹².

A nemzeti képesítési keretrendszerek kialakítása és a tanulási eredmények irányába való eltolódás

Az EKKR jelentős hatással volt a nemzeti képesítési keretrendszerek kialakítására Európában. Ez idáig 43 nemzeti képesítési keretrendszert hoztak létre, holott az első, 2008-as EKKR-ajánlás elfogadása előtt csupán 3 ilyen létezett.

Az országok többsége nyolc szintből álló keretrendszert alkotott meg, bár néhány keretrendszer több, néhány pedig kevesebb szintből áll (a francia keretrendszer például 5 szintet számlál, az ír 10-et, míg a skót 12-t). Egyes országok alszinteket is beiktattak, amelyek fontos szerepet töltenek be bizonyos érdekelt felek igényeinek kiszolgálása szempontjából, és néhány esetben segítik a korábbi képesítések elhelyezését a keretrendszerben.

Bár az EKKR kezdeti szakaszaiban főleg a nemzeti képesítési keretrendszerek kialakítására helyeződött a hangsúly azok EKKR-nek való megfeleltetése érdekében, jelenleg számos nemzeti képesítési keretrendszer tevékenysége középpontjában az egyéni képesítések szintbesorolása és a képesítések felülvizsgálata áll. Ennélfogva az EKKR a nemzeti képesítési keretrendszerek kialakítása révén fokozta a nemzeti képesítési rendszerek átláthatóságát.

Párbeszéd az érdekelt felek között

Az EKKR egy további hatása az oktatás/képzés és a foglalkoztatás terén tevékenykedő érdekelt felek, valamint az oktatás/képzés területéhez kötődő különböző szereplők bevonása, illetve a közöttük

10 Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244. sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

11 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

12 <http://ec.europa.eu/esco>

zajló párbeszéd megteremtése volt. Az EKCR hatására az annak megfeleltetett nemzeti képzési keretrendszerek szinte mindegyike olyan átfogó keretrendszert alkot, amely a képzések széles palettáját öleli fel. Ennek eredményeképp állandó párbeszédrendszereket alakítottak ki számos országban, amelyek magukban foglalják a közigazgatási szerveket, a felsőoktatás és a szakképzés szereplőit, a szociális partnereket, valamint a civil szervezeteket is.

A nemzeti képzési keretrendszerek és a felsőfokú szakképzés

Az EKCR megvalósítása és az ennek keretében létrejött párbeszéd bizonyos országokban fokozta a szakképzés és a felsőoktatás egyenértékűségét. Az EKCR leírásai semlegesek a felsőoktatási és a szakmai képzés tekintetében, és nem írják elő, hogy a különböző típusú képzéseket milyen szintre kell besorolni. Az EKCR végrehajtása azt mutatja, hogy a szakképzési és szakmai jellegű képzések az EKCR 5–8. szintjének feleltethetők meg (a német és osztrák mesterképzés például a 6. szinttel egyenértékű, a svájci nemzeti képzési keretrendszert pedig kifejezetten úgy alkották meg, hogy támogassa ezt az elvet).

A képzési keretrendszerek összekapcsolása a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítésével

A nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről szóló 2012-es ajánlás megállapította, hogy a nemzeti képzési keretrendszerekkel való összekapcsoltság fontos szerepet játszik az érvényesítést célzó intézkedések további európai megvalósításában. A nem formális és az informális tanulás érvényesítésére vonatkozó európai adattár frissített, 2016-os változata¹³ megerősítette, hogy az országok kiemelt prioritásként tekintenek a keretrendszerek és az érvényesítési intézkedések összekapcsolására. A tanulási eredményeket középpontba állító EKCR és a nemzeti képzési keretrendszerek egyfajta viszonyítási pontként szolgálnak a nem formális és az informális keretek között megszerzett tanulási eredmények azonosításában, dokumentálásában, értékelésében és elismerésében.

Nem formális oktatási és képzési keretek között megszerzett képesítések

A legtöbb európai nemzeti képzési keretrendszer a formális oktatás és képzés (például szakképzés, felsőoktatás és általános képzés) keretei között megszerezhető képesítéseket fedi le. Ezeket a képesítéseket a helyi hatóságok szabályozzák és adják ki. Az országok körében azonban növekvő tendenciának számít, hogy nyitottabbá teszik keretrendszereiket az olyan képesítések iránt, amelyeket az egyének továbbképzés vagy továbbtanulás keretében szereztek, utóbbiakat ugyanis gyakran a formális nemzeti képzési rendszer keretein kívül állítják ki.

Világszintű hatás

Az EKCR és szintleírásai világszerte inspirációt nyújtottak a képzési keretrendszerek kialakításához. Jelenleg több mint 150 nemzeti képzési rendszer létezik vagy áll kialakítás alatt¹⁴. Az EKCR Európán kívüli viszonylagos közismertségének pozitív hozadéka, hogy a képzéseket elismerő szervek könnyebben fel tudják mérni a képesítéseket, így egyszerűbb azok elismerése.

13 <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>

14 <https://publications.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/406d3baf-deef-11e7-9749-01aa75ed71a1>

Jövőbeni kilátások

Az EKKR-ről szóló ajánlás 2017. májusi átdolgozása új lendületet adott az EKKR-folyamatnak. Az ajánlás felhívja a tagállamokat, hogy vizsgálják felül, adott esetben pedig tegyék naprakésszé nemzeti képesítési keretrendszerük EKKR-nek való megfelelését, ez ugyanis segíthet annak biztosításában, hogy a megfeleltetés alapját képező információk pontosak és átláthatóak legyenek, továbbá nemzeti szinten tükrözzenek valamennyi releváns változást. Az EKKR-folyamat sarokköve – azaz a nemzeti képesítési keretrendszerek és szintjeik EKKR-nek való megfeleltetése – ugyanakkor változatlan maradt.

Az átdolgozott ajánlás fontos mérföldkövet jelent az EKKR fejlődéstörténetében. Bár az EKKR kezdeti szakaszaiban főleg a nemzeti képesítési keretrendszerek közös viszonyítási keretrendszernek való megfeleltetésére helyeződött a hangsúly, a folyamat középpontjában mára a képesítések keretrendszerekbe való felvétele áll. A keretrendszerek részét képező és az EKKR valamely szintjének megfeleltethető valamennyi képesítésnek tiszteletben kell tartania az ajánlás IV. mellékletében rögzített közös minőségbiztosítási elveket.

Az EKKR összefüggésében újfajta törekvést jelent a nemzeti képesítési keretrendszerekben foglalt nemzetközi képesítések osztályozását szolgáló eljárások kialakítása, e tekintetben pedig a következetesség szempontjából elengedhetetlen a tagállamok között zajló információcsere és konzultáció.

Az átdolgozott ajánlás ezenkívül teret enged a harmadik országokkal folytatott potenciális együttműködésnek annak érdekében, hogy saját (nemzeti vagy regionális) képesítési keretrendszereik könnyebben összevethetők legyenek az EKKR-rel. Ez a fajta együttműködés fokozhatná az európai és a harmadik országbeli képesítések összehasonlíthatóságát, és elősegíthetné mind az uniós, mind a nem uniós polgárok mobilitását.

A közeljövőben további munkát fektetnek a tanulási eredmények leírásának, használatának és alkalmazásának módjába annak érdekében, hogy a fokozódjon a képesítések átláthatósága, érthetősége és összehasonlíthatósága.

A kommunikáció tökéletesítése szintén hangsúlyos szerepet kap a célból, hogy eredményesebben meg lehessen szólítani a munkáltatókat, oktatási vagy képzésszolgáltatókat, tanulókat, munkavállalókat és egyéb érdekelt feleket, és e szereplők tájékoztatást kapjanak az EKKR és a nemzeti képesítési keretrendszerek előnyeiről. Az átdolgozott ajánlás az EKKR hozzáadott értékének szemléltetése, valamint használatának előmozdítása érdekében továbbra is hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a képesítésekben feltüntessék a nekik megfelelő EKKR-szinteket.

Az EKKR készen áll a tanulás és a munka terén felmerülő jövőbeli kihívások kezelésére. A digitális világ igényeinek megfelelően az EKKR-szintek a képesítési adatbázisokban is megtekinthetők. Az átdolgozott ajánlás ezenkívül egységesített adatmezőket határoz meg az EKKR valamely szintjének megfeleltethető képesítésekre vonatkozó információk elektronikus közzététele tekintetében. Ezen adatmezők minden érintettnek segítséget nyújtanak abban, hogy naprakészek maradjanak az információk megosztásának és összekapcsolásának új módjait illetően, kedvezve ezzel a tanulóknak, munkavállalóknak, álláskeresőknek és a munkáltatóknak. Az európai portáloknak a mai világ igényeivel való összehangolásába fektetett, a képesítésekkel kapcsolatos információk hozzáférhetőségét és közzétételét biztosító munka szintén tovább zajlik majd.

Betűszavak

Európai Szakképzésfejlesztési Központ	Cedefop
Európai szakképzési kreditrendszer	ECVET
Európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer	ECTS
Európai képesítési keretrendszer	EKKR
A Szakképzés Európai Minőségbiztosítási Referenciakerete	EQAVET
Készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása	ESCO
A felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjei és irányelvei	ESG
Európai Képzési Alapítvány	ETF
Európai Unió	EU
Nemzeti képesítési keretrendszer	NQF
Szakképzés	VET

Kapcsolatba szeretne lépni az EU-val? Személyesen

Több száz Europe Direct Tájékoztató Központ található szerte az Európai Unióban. Keresse meg az Önhöz legközelebb eső központ címét: <http://europa.eu/contact>

Telefonon vagy e-mailben

A Europe Direct szolgálat feladata, hogy megválaszolja a polgárok Európai Unióval kapcsolatos kérdéseit. A szolgálattal felveheti a kapcsolatot:

- ingyenesen hívható telefonszámon: 00 800 6 7 8 9 10 11 (egyreszintű szolgáltatók díjat számolhatnak fel a hívásokért),
- a következő központi telefonszámon: +32 22999696; vagy
- E-mailben a következő címen: https://europa.eu/european-union/contact_hu

Hogyan tájékozódhatunk az EU-ról az interneten?

Az Európai Unióra vonatkozó információk az EU összes hivatalos nyelvén elérhetők az Európa honlapon: https://europa.eu/european-union/index_hu

Uniós kiadványok

Az EU kiadványait ingyen vagy díjfizetés ellenében letöltheti vagy megrendelheti az EU Bookshopról: <https://publications.europa.eu/hu/publications>. Az ingyenes kiadványokból több példányt is rendelhet az Europe Direct szolgáltatáson vagy a helyi tájékoztató központon keresztül (lásd: https://europa.eu/european-union/contact_hu).

Uniós jog és kapcsolódó dokumentumok

Az EU jogi információit – beleértve az 1952 óta elfogadott valamennyi uniós jogszabályt – az összes hivatalos nyelven megtalálja az EUR-Lex-en: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=hu>

Az EU-tól származó nyílt adatok

A nyílt hozzáférésű adatok EU-portálja (<http://data.europa.eu/euodp/hu/home>) hozzáférést biztosít az EU-tól származó adatokhoz. Az adatok ingyen letölthetők és felhasználhatók, kereskedelmi és nem kereskedelmi célokra egyaránt.

Az európai képzési keretrendszer (EKKR) célja az egyének által megszerzett képesítések átláthatóságának, összehasonlíthatóságának és hordozhatóságának javítása. Ez az ismertető az EKKR megalkotásának 10. évfordulója alkalmából jelent meg, és általános áttekintést nyújt a keretrendszeréről, illetve annak lehetséges használatáról és kedvezményezettjeiről. Emellett kiemeli az EKKR elmúlt 10 év során elért eredményeit, és betekintést nyújt a jövőbe.

A következő címen ingyenesen letöltheti kiadványainkat vagy feliratkozhat kiadványküldő szolgáltatásunkra: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=93&langId=hu>

Amennyiben szeretne rendszeres értesítést kapni a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságával kapcsolatos hírekről, iratkozzon fel „Social Europe e-newsletter” nevű hírlevelünkre a következő címen: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=371&langId=hu>

@socialeurope

@EU_Social

